

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Затверджую

*В.о. директора Відокремленого
структурного підрозділу
«Фаховий коледж
інформаційних технологій
Національного університету
«Львівська політехніка»*

*Василь РОМАНЧУК
«12» січня 2022 р.*

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
У ВІДОКРЕМЛЕНому СТРУКТУРНОму ПІДРОЗДІЛІ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні педагогічної ради
Відокремленого структурного
підрозділу «Фаховий коледж
інформаційних технологій
Національного університету
«Львівська політехніка»

Протокол № 1 від «11» січня 2022 р.

Львів 2022

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Це Положення про правила призначення і виплати стипендій студентам (далі - Положення) розроблено згідно з Бюджетним Кодексом України, Законом України «Про фахову передвищу освіту», «Порядком призначення і виплати стипендій», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 «Питання стипендіального забезпечення» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1050) (далі - Порядок), Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах», «Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. №1045, Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII (зі змінами) та іншими законодавчими актами, що стосуються питань призначення й виплати стипендій.

1.2 На період навчання в ІТ коледжі Львівської політехніки, при проходженні ознайомчої, виробничо-технологічної та переддипломної практик кожен студент має право на соціальний захист та соціальну справедливість. До цих осіб першочергово відносяться такі:

1) діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також студенти коледжу, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків (батьки яких померли/оголошені померлими, загинули або пропали безвісти);

2) особи, які мають право на отримання соціальної стипендії відповідно до статей 20-22 і 30 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

3) шахтарі, які мають стаж підземної роботи не менш як три роки відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»;

4) особи, батьки яких є шахтарями, що мають стаж підземної роботи не менше 15 років або загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи стали інвалідами I або II групи, відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці» - протягом трьох років після здобуття загальної середньої освіти;

5) особи, визнані учасниками бойових дій відповідно до пункту 19 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та їх дітей (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно чинного законодавства;

6) діти, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів, а також внаслідок захворювання, одержаного в період участі в антитерористичній операції (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до чинного законодавства;

7) діти, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту (до закінчення навчальних закладів, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно чинного законодавства;

8) діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно чинного законодавства;

9) діти-інваліди та особи з інвалідністю I-III групи;

10) студенти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;

11) особи, яким призначенні соціальні стипендії Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей - сиріт та дітей з малозабезпечених сімей згідно з постановою Верховної Ради України.

1.3 Стипендія – грошове забезпечення, що регулярно надається особам, які навчаються на відділеннях dennoi форми навчання за державні кошти, знаходяться на тимчасовому лікуванні або в академічній відпустці за станом здоров'я.

1.4 Студенти, які навчаються згідно з угодами, укладеними між коледжем та/або фізичними чи юридичними особами, стипендії можуть виплачуватися за рахунок коштів цих осіб, якщо це передбачено умовами укладеної угоди.

1.5 Призначення і виплата стипендій студентам, які є іноземними громадянами та особам без громадянства, проводиться відповідно до міжнародних договорів України і актів Кабінету Міністрів України.

ІІ ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СТИПЕНДІЇ

2.1 У Положенні наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

Академічними стипендіями є:

1) стипендії, засновані Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України (у тому числі іменні), які призначаються студентам Коледжу за результатами навчання за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативно-правовими актами;

2) стипендії у підвищенному розмірі студентам та учням, які досягли особливих успіхів у навчанні;

3) ординарні (звичайні) академічні стипендії.

Коледж у межах коштів, передбачених для виплати стипендій, призначає академічні стипендії студентам та учням згідно з рейтингом успішності (далі - рейтинг), що складається на підставі об'єктивних та прозорих характеристик, прямих вимірювань навчальних досягнень здобувачів освіти з кожного навчального предмета (дисципліни) і до якого включаються всі студенти Коледжу, які навчаються заменною формою навчання у відповідному відділенні, за відповідними курсами та спеціальностями.

Рейтинг студентів Коледжу, які навчаються заменною формою навчання у відповідному відділенні, за відповідними курсами та спеціальностями, оприлюднюється на офіційному веб-сайті навчального закладу не пізніше ніж через три робочих дні після прийняття відповідного рішення стипендіальною комісією.

Соціальні стипендії призначаються студентам, які потребують соціального захисту та яким за підсумками навчання не призначена академічна стипендія.

Соціальна стипендія у розмірі та порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, в обов'язковому порядку виплачується студентам, які за результатами навчального семестру не мають академічної заборгованості, незадовільних результатів

навчання, включені до рейтингу відповідно до цих Правил призначення і виплати стипендій в ІТ коледжі Львівської політехніки.

Право на соціальні стипендії мають студенти, які не отримують академічних стипендій, не перебувають на державному утриманні (крім дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студентів Коледжу, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків) та не перебувають в академічній відпустці, із числа:

➤ дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студентів коледжу, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків(батьки яких померли/оголошенні померлими, загинули або пропали безвісти);

➤ осіб, які мають право на отримання соціальної стипендії відповідно до статей 20-22 і 30 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

➤ шахтарів, які мають стаж підземної роботи не менш як три роки відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»;

➤ осіб, батьки яких є шахтарями, що мають стаж підземної роботи не менше 15 років або загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи стали інвалідами І або ІІ групи, відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці» - протягом трьох років після здобуття загальної середньої освіти;

➤ осіб, визнаних учасниками бойових дій відповідно до пункту 19 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та їх дітей (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

➤ дітей, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів, а також внаслідок захворювання, одержаного в період участі в антитерористичній операції (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

➤ дітей, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту (до закінчення навчальних закладів, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

➤ дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

➤ діти-інваліди та особи з інвалідністю І-ІІІ групи;

➤ студенти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;

➤ особи, яким призначені соціальні стипендії Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей - сиріт та дітей з малозабезпечених сімей згідно з постановою Верховної Ради України.

2.2 З метою підвищення життєвого рівня і заохочення за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній та науковій діяльності студентів, які навчаються за державним замовленням, коледж використовує не менше як 10 відсотків коштів,

передбачених для виплати стипендій, застосовує їх для надання студентам, які навчаються за державним замовленням, матеріальної допомоги та заохочення.

Правила призначення і виплати стипендій розробляються коледжем та затверджуються керівником закладу освіти. Порядок використання коштів, передбачених на для надання матеріальної допомоги та заохочення затверджується педагогічною радою ІТ коледжу Львівської політехніки.

2.3. Для вирішення питань з призначенням та позбавленням академічної або соціальної стипендії (у тому числі спірних), надання матеріальної допомоги студентам, заохочення кращих з них за успіхи у навченні, участь у громадській, спортивній та науковій діяльності, коледж утворює стипендіальну комісію, яка затверджується адміністративною радою на кожен навчальний рік.

2.4. До складу стипендіальної комісії входять: директор, головний бухгалтер, завідувачі відділамиенної форми навчання, голова студентського профкому та працівників, голова студентської ради коледжу, інші члени адміністративної ради коледжу за поданням директора.

У своїй роботі стипендіальна комісія коледжу ІТ коледжу Львівської політехніки керується законами та іншими нормативно-правовими актами, які визначають права і обов'язки студентів, використовує в своїй діяльності даний Порядок та Положення коледжу.

За поданням стипендіальної комісії керівник закладу освіти затверджує реєстр осіб, яким призначаються стипендії. Стипендії виплачуються раз на місяць.

2.5. На час проходження практики або іншої трудової діяльності, яка проводиться з дозволу закладу освіти, стипендіат зберігає право на отримання стипендії.

Стипендіатам, які мають дітей віком до трьох років і продовжують навчання заенною формою, виплачується щомісячна грошова допомога, передбачена законодавством і стипендія, призначена згідно із Порядком.

ІІІ ІМЕННІ АБО ПЕРСОНАЛЬНІ СТИПЕНДІЇ КОЛЕДЖУ ОРДИНАРНІ (ЗВИЧАЙНІ) АКАДЕМІЧНІ СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТІВ

3.1 Коледж у межах коштів передбачених для виплати стипендій, вирішує питання про першочергове призначення академічної стипендії студентам згідно з рейтингом успішності. Рейтинг, відповідно до якого студентам призначаються і виплачуються академічні стипендії протягом першого року навчання до першого семестрового контролю, формується на підставі конкурсного бала, отриманого ними під час вступу до коледжу. Рейтинги, відповідно до яких студентам призначаються і виплачуються академічні стипендії протягом наступних навчальних семестрів, складаються за результатами останнього навчального семестру у відповідному відділенні, за відповідними курсами та спеціальностями на підставі успішності з кожного навчального предмета (дисципліни) з урахуванням участі у громадському житті; олімпіадах, конференціях та конкурсах Коледжу; обласних студентських та учнівських олімпіадах, конференціях, конкурсах; художній самодіяльності; спортивній діяльності. При цьому складова успішності повинна становити не менше 90 відсотків рейтингового бала. Процедура визначення рейтингового бала, що визначає місце особи у рейтингу, є однаковою для здобувачів освіти, які навчаються у відповідному відділенні, за відповідними курсами та спеціальностями у Коледжі.

Академічна стипендія у мінімальному розмірі призначається:

- студентам, які в межах ліміту стипендіатів, визначеного відповідно до пункту 12 Правил призначення і виплати стипендій в ІТ коледжі Львівської політехніки, згідно з рейтингом займають вищі позиції;
- студентам першого року навчання до першого семестрового контролю на підставі конкурсного бала, отриманого під час вступу до Коледжу, в межах ліміту стипендіатів, визначеного відповідно до пункту 12 Правил призначення і виплати стипендій в ІТ коледжі Львівської політехніки.

3.2 Академічна стипендія призначається з першого числа місяця, що настає після закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом.

3.3 Соціальна стипендія Верховної Ради України призначається та виплачується стипендіату додатково до інших стипендій або грантів, наданих фізичними або юридичними особами (у тому числі академічної та/або соціальної стипендії, призначеної закладом освіти), державної допомоги, наданої відповідно до законодавства.

IV ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ З ЧИСЛА ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ З МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ СІМЕЙ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КОШТИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ДЕННІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ

4.1 Кандидати на отримання соціальних стипендій Верховної Ради України висуваються педагогічною радою ІТ коледжу Львівської політехніки за поданням адмінради, керівників груп, завідувачів відділами тощо з числа студентів дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей, які за результатами семестрового контролю мають не нижче 7 балів з кожного предмету за 12-и бальною шкалою оцінювання або середній бал не нижче 4 балів за 5-и бальною шкалою оцінювання.

4.2 Соціальна стипендія Верховної Ради України призначається щорічно з 1 січня на один календарний рік розпорядженням Кабінету Міністрів України за поданням Міністерства освіти і науки України згідно з відповідними пропозиціями центральних органів виконавчої влади, яким підпорядкований вищий навчальний заклад.

4.3 Соціальну стипендію Верховної Ради України продовжують виплачувати до закінчення терміну, на який її призначено, у разі:

- призначення стипендіату інших стипендій або грантів, наданих фізичними або юридичними особами (у тому числі академічної та/або соціальної стипендії);
- призначення стипендіату державної допомоги відповідно до законодавства;
- надання стипендіату академічної відпустки за медичними показниками.

4.4. Виплата соціальної стипендії Верховної Ради України припиняється розпорядженням Кабінету Міністрів України за поданням Міністерства освіти і науки України згідно з відповідними пропозиціями міністрів та інших центральних органів виконавчої влади, яким підпорядкований вищий навчальний заклад, у разі:

- порушення стипендіатом вимог Положення або Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти;

- вступу до закордонного закладу або набуття громадянства іншої держави;
- виїзду за кордон (крім випадків направлення стипендіата на навчання закладом освіти);
- відрахування з закладу ФПВО за власним бажанням;
- працевлаштування;
- надання в установленому порядку академічної відпустки або перерви в навчанні (крім відпустки за медичними показами);
- отримання за підсумками наступного семестрового контролю результатів нижчих, ніж зазначені вище у цьому Положенні.

4.5. Розмір академічної стипендії, призначеної згідно з пунктом 14 Правил призначення і виплати стипендій, збільшується на 45,5 відсотків для студентів I та II курсів. Які досягли особливих успіхів у навчанні і мають 10-12 балів з усіх предметів (дисциплін) семестрового контролю, а також відмінні результати з загальної та професійної підготовки на всіх курсах.

Академічна стипендія у мінімальному розмірі призначається з першого числа місяця, що настає після закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом.

V ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИПЛАТА АКАДЕМІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ У ОКРЕМИХ ВИПАДКАХ

5.1 У разі, коли строк закінчення навчання особи, яка отримує академічну або соціальну стипендію настає до закінчення місяця, або, коли стипендіат вибуває з закладу освіти до закінчення строку навчання, їм виплачується стипендія у повному обсязі за останній місяць навчання.

У період тимчасової непрацездатності, підтвердженої відповідними документами, особа отримує академічну або соціальну стипендію у призначеному їй розмірі.

У разі, коли особи, зазначені у підпунктах 2—8 пункту 16 Правил призначення і виплати стипендій, мають право на призначення соціальної та академічної стипендій, за їх вільним вибором, зазначеним у письмовому зверненні, призначається тільки один вид стипендії, яку особа отримуватиме протягом наступного навчального семестру. Якщо студент обрав отримання академічної стипендії, він втрачає право на отримання соціальної стипендії на наступний навчальний семestr.

5.2 Студентам, які навчалися за державним замовленням і перебувають в академічній відпустці за медичними показниками відповідно до наказу керівника закладу освіти, у межах коштів, передбачених на виплату стипендій, щомісяця виплачується допомога у розмірі 50% мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії.

5.3 Студентам з числа дітей-сиріт, та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студентів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків допомога виплачується у розмірі соціальної стипендії, яку вони отримували до початку академічної відпустки за медичними показниками.

5.4 Зазначеним особам, які хворіють на туберкульоз, допомога виплачується на протязі 10 місяців з дня настання тимчасової непрацездатності у подвійному розмірі.

5.5 Поновлення на навчання за державним замовленням після академічної відпустки, академічна стипендія призначається у розмірі, який встановлюється особі згідно з цим Порядком.

VI ПРИЗНАЧЕННЯ СТИПЕНДІЙ

6.1. Право на академічну та соціальну стипендії першочергово мають студенти та учні в межах коштів, передбачених на виплату стипендій із числа:

1) з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особам з їх числа, а також учням, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків;

2) з числа осіб, які згідно із Законом України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” мають пільги під час призначення стипендії;

3) з малозабезпечених сімей (за умови отримання відповідної державної допомоги згідно із законодавством);

4) які є дітьми-інвалідами та інвалідами I—III групи;

5) які за результатами семестрового контролю мають середній бал успішності не нижчий ніж 7 за дванадцятибалльною або не нижчий ніж 4 за п'ятибалльною шкалою оцінювання;

6) які відповідно до статті 5 Закону України “Про підвищення престижності шахтарської праці” мають право на призначення соціальних стипендій;

7) яким Законом України “Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей, дітей, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, для здобуття професійно-технічної та вищої освіти” гарантується призначення соціальної стипендії.

6.2. Розмір соціальної стипендії для студентів із числа дітей сиріт до 18 років, для дітей сиріт від 18 років, для всіх інших категорій встановлюється згідно із чинним законодавством.

6.3. Якщо передбачається зміна розміру соціальної стипендії на двох чи більше підставах, її розмір змінюється за кожною з підстав окремо.

6.4. Особи, які згідно із Законом України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” мають пільги під час призначення стипендії, за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на здійснення заходів з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, може виплачуватися додаткова соціальна стипендія згідно чинного законодавства.

VII ПОЗБАВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ АБО СОЦІАЛЬНОЇ СТИПЕНДІЇ ПЕРЕВІД З ПЛАТНОЇ НА ДЕРЖАВНУ ФОРМИ НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ

7.1 *Позбавлення академічної стипендії* відбувається при таких обставинах:

- завершення терміну дії призначененої ординарної (звичайної) стипендії;
- відсутності іменної або персональної стипендії у закладі освіти;

- відсутності квоти на стипендію Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, іменних стипендій, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативними актами для закладу освіти.

7.2 Позбавлення соціальної стипендії відбувається при :

- несвоєчасному представленні документів на право отримувати державні пільги та гарантії, які встановлені для відповідних категорій громадян, вказаних у п. 6 Порядку призначення і виплати стипендій з боку студента ІТ коледжу Львівської політехніки та його опікунів;

- відрахуванні стипендіата із закладу освіти або від'їзді за кордон на навчання не за скеруванням закладу освіти;

- від'їзд за кордон на роботу та з інших причин.

7.3 Перевід з платної на державну форми навчання в ІТ коледжі Львівської політехніки відбувається при:

- наявності вільних місць на спеціальності та відповідному курсі;

- наявності претендентів на підставі критеріїв :

а) при 12-и бальній системі навчання із балом не нижче «7», а при 5-и бальній системі – оцінка не нижче «4» із кожного предмету, які пройшли попередній конкурс на рівні групи, спеціальності одного курсу;

- результатах навчання в попередньому семестрі згідно критеріїв, вказаних вище;

- відповідності вимогам Положення про організацію конкурсу при переводі з платної на державну форми навчання в ІТ коледжі Львівської політехніки.

VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Дане Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою ІТ коледжу Львівської політехніки та затверджується директором коледжу.

8.2 Положення набуває чинності з наступного дня після затвердження його директором ІТ коледжу Львівської політехніки.

8.3 Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою ІТ коледжу Львівської політехніки та затверджуються директором коледжу. Положення скасовується директором ІТ коледжу Львівської політехніки .

8.4 Усі учасники освітнього процесу мають бути обізнані щодо принципів і норм Положення.

8.5 ІТ коледжу Львівської політехніки забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.